

РЕЦЕНЗИЯ
от
проф. д-р Антон Андонов

Относно кандидатурата на **д-р Диляна Иванова**
Никифорова
за „Доцент” по професионално направление 8.3
Музикално и танцово изкуство, научна специалност
„История на танца и класическо репертоарно балетно
наследство”

Конкурсът за академичното звание „Доцент“ е обявен за нуждите на Катедра „Хореография“ към АМТИИ-Пловдив в ДВ бр.25/20.03.2018г.

Кандидатката - д-р Диляна Иванова Никифорова през 1991г. завършва Хореографското училище –София от класа на примабалерината Красимира Колдамова. След което през 2002 г. магистратура „Балетна педагогика” в АМТИИ-Пловдив. През периода 1991-1994г. работи последователно в Щутгартския балет-Джон Кранко, Марсилския Национален балет- Роланд Пети, Младия Френски балет, Белгийския Кралски балет. От 1996г. до сега е примабалерина в Софийска опера и балет.

Никифорова е удостоена с множество награди от международни и национални балетни конкурси някои от които – Международен балетен конкурс – Варна-1990г.; 1998г., Международен балетен конкурс Ню Йорк, Саш-1990г.; Творческа среща на млади балетни изпълнители

„Атанас Петров”-1991г.; Кристална лира на Съюза на Музикалните и танцови дейци-1997г. и др.

В репертоара си като примабалерина в Софийската опера и балет има водещи партии в балетите – „Лебедово езеро”, „Жизел”, „Ромео и Жулиета”, „Дон Кихот”, „Козият Рог”, „Лешникотрошачката”, „Спящата красавица”, „Пепеляшка”, „Силфида”, „Кръстоносци”, „Шехерезада”, „Кристалния дворец”, „Зорба Гъркът”, „Кармен”, „Шеста симфония”, „Вдъхновението на Верди”, „Пролетно тайнство”, „Триптих”, „Червените обувки”, „Дамата с камелиите”, „Баядерка”, „Жар птица” и др. Освен това е гост солист в Норвежката Национална Опера, Национална Опера – Белград, Балето дел Сюд – Италия и множество участия в международни концерти и фестивали.

С изключително голямата си изпълнителска практика и професионализъм, Диляна Никифорова успява да предаде своите умения и талант като педагог в различни институции част от които са: лятна детска „Балетна Академия Марян”, „Дерида Денс център –София, Училище по изкуствата „Пера”-Истанбул, педагог и репетитор в Софийска опера и балет, както и множество майсторски класове в градовете София, Варна, Велико Търново, Димитровград.

От 2017г. е хоноруван преподавател в катедра „Хореография” при АМГИИ- Пловдив и провежда лекционни курсове в специалност „Балетно изкуство-Балетна педагогика” по дисциплините „История на балета”, „Класическо репертоарно балетно наследство” и „Актьорско майсторство”. През 2010г. успешно защитава научната и образователна степен „Доктор” на тема: „Класически и съвременни танцови техники в академичното обучение по танцов театър”.

По конкурса за „доцент” д-р Диляна Никифорова представя монографично изследване на тема: „Българският национален балет в края на ХХ и началото на ХХІ век” в обем 174 стр.

Монографията е структурирана в три глави, увод и заключение.

В първа глава авторката ясно очертава социално-икономическите условия в страната и българския национален балет в първите години на „прехода”. Многобройните таланти на България и реализацията им на западноевропейските сцени са доказателство за „криза” в балета и следователно опитите за съхранението му. Никифорова проследява много прецизно новите заглавия в театъра и сценичния резултат осъществен за този период. Освен това засяга конкретни ръководители и водещи солисти на балета, които успяват да съхранят традициите и развият българската национална балетна школа.

Втора глава „Българският национален балет през първото десетилетие на ХХІ век” е изключително обемна. В нея последователно се анализират направените през този период постановки с изключителна стойност и заели важно място в развитието както на театъра, така и на изпълнителите. Традициите на добрата класическа балетна школа успешно са опазени и трудностите от преходния период преодоляни. Никифорова акцентира върху ръководителите на балетния театър, дали ясна посока за развитието и репертоарната политика през това време. Освен това регулярно представя в годините ангажиментите и реализираните брой спектакли според вътрешни правила и зрителски интерес. Огромната подкрепа на правителството

през този период е фактор за преодоляване на трудностите в българския балет и опазване на високите професионални и артистични постижения.

В трета глава - „Българският национален балет в началото на второто десетилетие на ХХІ век” са конкретно и обстойно разгледани делегираните бюджети като нова форма на финансиране на сценичните изкуства. Авторката много прецизно разглежда и анализира направените през този период постановки. Освен традиционно присъстващите класически заглавия в репертоара на балета, които са причина за многобройна публика и пълни салони, преобладават заглавия със съвременен сюжет, създадени от български хореографи. Това говори, че репертоарната политика на театъра е ориентирана към осъвременяване на качествени и успешни спектакли, които регулярно формират облика и балета и разнообразието от български автори.

Кандидатката не пропуска да отбележи и значението за успеха на балета дължимо на ръководството и тяхната правилна политика, а именно многобройните турнета из страната и спектакли на собствена сцена. Освен това много прецизно подчертава и ролята на талантливите педагози, репетитори, ново поколение водещи артисти и чуждестранното присъствие от Западна Европа, Азия и Америка.

Направените анализи и изводи в монографията са с приносен характер в проследяване на развитието на Националния балет в края на ХХ и началото на ХХІ век. Изследването на балетните изяви е въз основа на цялостното социално-икономическо и културно развитие в страната. С оглед на пазарните условия за финансиране е анализиран подборът на репертоара на балета. Освен това в трудът са

направени задълбочени анализи на най-значимите и актуални спектакли с техните автори, изпълнители и цялостна реализация през посочените периоди от авторката, онагледени с много богат снимков материал.

Много задълбочено е проследена приемствеността и усъвършенстването на различните поколения артисти в трупата, както и постиженията на големите творци и техните последователи на Софийската балетна сцена.

Д-р Диляна Никифорова е автор и на публикации по темата на монографичното изследване, които намират широка публичност в реномирани издания „Балетът „Корсар“ за първи път на Софийска сцена”, Liternet-19.11.2017г. Културни новини; „90 години Български балетен театър”, сп. „Театър”-11.04.2018г.; „Детски балетен театър в балканското село Марян- уникална форма на обучение за деца от всички възрасти”, сп. „Театър”-11.04.2018г. Никифорова е автор и на изследване свързано с „Танцов театър и танцови техники- история, съвременност, бъдеще”, Никифоров Студио-2011г.

След запознаването с представените материали и на основа казаното до тук изразявам своята **висока** оценка за професионалната, научно-исследователска и педагогическа дейност на кандидата.

Препоръчвам на Научното жури да присъди на *д-р Диляна Иванова Никифорова* заемане на академичната длъжност „*доцент*“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство.

27.07.2018г.
гр. Пловдив

проф. д-р Антон Андонов